

“Tu no has estat mai en un barracó?”

Ha començat el curs escolar. Els més de 1.500 barracons que fan d'aula, enguany, als Països Catalans obliguen a la reflexió. Sobretot, quan una situació que s'anuncia provisional s'allarga anys i es perpetua.

Al final de tot del carrer del Cronista Cerveró, quan sembla que ja no hi ha d'haver res més que algun descampat i la riera, sense que fins aleshores cap senyal no n'indiqui l'existència, apareix l'espai estrany: un tobogan i la font, algun arbriu d'ombra escarransida, vint-i-tants barracons. És el Col·legi Públic Camp de Túria de Ribarroja, diuen: perquè hi ha mestres i s'hi aplega la xicalla i les mares i els pares volen que tot funcioni com caldria: només això converteix aquest espai en una escola; tota la resta és bambalina.

El començament del curs ha tornat a posar a sobre de la taula algunes qüestions estructurals que cada any, en encetar i acabar l'escola, solen ocupar els titulars informatius. L'augment del nombre d'aules prefabricades al nostre país ha estat, per exemple, notícia: els més de 1.500 barracons són una xifra prou considerable per cridar l'atenció. Però la situació als diversos territoris autònoms és, segons apunten sindicats i associacions de pares i mares, diversa.

A les Illes Balears, per exemple, on els barracons són un apunt pràcticament anecdòtic, la problemàtica no hi és tant per “una qüestió d'aules prefabricades com de manca de planificació en el disseny escolar”, destaquen a l'STEI-i: “Aquí s'ha apostat més per ràtios elevades que per aules prefabricades”: s'augmenta, per tant, el nombre d'estudiants

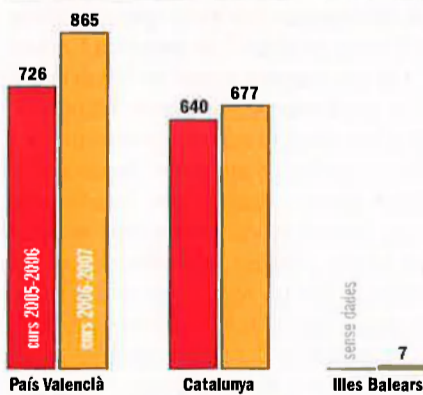
L'escola Camp de Túria, a Ribarroja, existeix des de la virtualitat dels barracons: de fa sis anys esperen una escola que no s'ha començat a construir.

per aula, que queden comprimits en els mateixos metres quadrats.

Tot i que les xifres de construccions provisionals són prou més elevades al Principat de Catalunya, també en la US-TEC-STEs hi ha coincidència en el punt de mira: “Em preocupen més les ràtios elevades que els barracons”, afirma Rosa Canyadell, portaveu del sindicat, després de deixar clar que “els barracons no haurien d'existir”. El fet que ja hi hagi a primària grups amb 26 i 27 alumnes per aula, “sense comptar amb les incorpora-

cions tardanes” que puguin arribar al llarg del curs, és un senyal més alarmant que la qüestió dels barracons. Potser perquè, com destaca Joan Jordi Rossell, president de la Federació d'Associacions de Mares i Pares d'alumnes de Catalunya (FaPaC), d'un temps ençà “s'ha notat certa inflexió”: “ens tranquil·litza que si ara posen un barracó és amb la certesa que ja hi ha el solar per fer l'escola nova, que ja s'ha licitat i que s'haurà acabat en un màxim de tres anys”.

El creixement de barracons

“Vés i compta”. “L'any 2004 van prometre que enguany ja no tindríem barracons”, recorda Gemma Piqué, presidenta de la Federació de Mares i Pares d'Alumnes de la província de València (FAPA-València). I rebla, després d'una pausa: “Vés i compta”.

La situació de l'educació pública, al País Valencià, dista molt de poder generar confiança. Les promeses s'acumulen i, massa sovint, les declaracions oficials xoquen amb la realitat. Fins i tot dràsticament. L'actual conseller d'Educació, Alejandro Font de Mora, no s'està d'afirmar que l'aparició de barracons

A dalt, un xiquet, a l'escola Camp de Túria. A sota, els barracons instal·lats al pati de l'escola Sant Miquel, a Llíria, i una alumna amb la samarreta que acaba d'editar l'AMPA.

(“classes conjunturals”, en diu) és “mostra que s'està construint més que mai”. Potser sí que ho seria sobre el paper, si aquests contenidors de taules i cadires i persones de tota mida fossin espai provisional mentre s'alça el definitiu. Davant dels barracons de l'escola virtual de Ribera-roja, que viu sencera en una provisionalitat d'anys, les paraules oficials semblen sarcasmes.

Precisament perquè les xifres són fredes i la distància ens pot fer perdre perspectiva, va bé, sovint, d'acostar-se al gest que bateja sota l'estadística. I, des del pati mínim d'aquesta escola virtual, gests i paraules s'acumulen. Hi ha en Salva Asensi, president de l'AMPA, i l'Ana i l'Alícia i la Maria Àngeles, que s'hi han acostat amb la mainada. Saben

que són un cas entre tants però saben, també, que tothom compta. Els fills, sobretot. I ja n'hi ha que acaben Primària sense haver sortit del barracó. “Què han fet els meus fills perquè estiguen en desigualtat de condicions, d'oportunitats i de tot respecte dels altres que també van a l'escola pública?”, es pregunta l'Anna.

I és que estudiar en aquest llimb significa acostumar-se a no tenir biblioteca, ni ordinadors, ni aula de música, ni gimnàs; a quedar-se tancats al barracó-aula quan plou; a tenir l'aire condicionat —que també fa de calefacció— engegat tot el dia (“Tu no has estat mai en un barracó? És un forn, o un congelador, segons l'època”). Els xiquets, per tant, no estudien en “barracons de luxe”, com s'han sentit a dir a Ribera-roja, “amb aire

condicionat i tot”: com especifica Gemma Piqué, “no és que els barracons tinguin aire condicionat perquè els xiquets estiguen més còmodes. N'hi ha perquè, si no, no s'hi podria estar. Però ha de ser provisional: això no és bo per als xiquets: ni per als que tenen problemes respiratoris, ni per a cap”.

I no s'hi volen resignar, els pares i les mares del CP Camp de Túria: “Pràcticament cada any, a final de curs, fem manifestacions”, recorda Asensi. I l'explicació s'accelera, a moltes veus: que, “després de tres manifestacions al poble” i de fer una plataforma per l'educació pública (“perquè és un problema de tots els centres”) van tenir reunió amb l'alcalde (Vicente Tarazona, del PP): “ens va dir que tenia un compromís, signat per Conselleria, que començaven les obres per tramitació d'urgència i que al desembre ja estarien acabades en un 80%”, van desgranar; i continuen: “però no ens el va deixar llegir, aquell paper”. I on és, l'escola, per tant? On són les obres? Somriuen amb tristesa i assenyalen: “allà, als matolls”. “Allà” és un descampat d'orografia irregular, ple d'herbes, prop del pati prefabricat. Diuen que hi han vist algú fent sondatges i mesures. Res més. Poc ha variat la cosa des que es van obrir els barracons “mentre es feia la nova escola, ens van dir”. Poc, per no dir gens. L'alcalde també els va assegurar “que dimitiria si al juny no havien començat les obres”. I tal dia farà un any.

Saturació. Per al conseller Font de Mora, probablement n'hi haurà prou a repetir, com ha fet en aquest començament de curs, que l'augment de l'alumnat immigrant de fora de l'estat ha provocat l'actual “necessitat” d'instal·lar barracons. Des del dia a dia que coneixen pares i mares i professors s'alerta contra aquestes simplificacions que no dibuixen el quadre real, i apunten, com fa l'STEPV a la “manca de planificació” de l'actual Govern valencià, a “la improvisació i la manca de recursos per atendre les noves necessitats educatives”.

El Camp de Túria és una comarca amb les escoles saturades. No és l'única, però és paradigmàtica. Les segones residències hi han passat a primeres, els PAI hi han multiplicat els habitatges, però algú ha “oblidat” que, com recor-

da la presidenta de FAPA-València, "s'ha de prevenir que, si construeixes, augmenta la població i, per tant, caldran escoles, instituts, ambulatoris". Sense aquesta previsió, s'engega la roda, amb poques variacions. Gemma Pi-qué la sintetitza nítidament: "primer hi ha una ràtio per damunt del que marca la llei; quan és tan alta que els xiquets ja no poden estar en una aula, desdoblament: se'n fan dues classes i, per a la segona, es converteix en aula, per exemple, la biblioteca: L'any següent, s'ocupa l'aula d'informàtica... el que es puga. Quan ja està tot saturat, arriben el barracons". I, després d'una pausa, s'exclama: "No, home, no: si ja s'ha desdoblant una classe, comença a construir, que en tens per a tres anys! I fesho amb perspectiva: no siga que quan acabes l'escola nova ja hages d'ocupar-li el pati amb barracons".

El col·legi Sant Miquel ja té, per a aquest curs, cinc barracons. També a l'altra escola i als dos instituts de Lliria hi ha aules prefabricades. Les previsions són de substituir instal·lacions per construccions noves, ampliar-ne d'altres. "Està previst de paraula -aclareix Anna Peris presidenta de l'AMPA del Sant Miquel-, però si un centre té comprats els terrenys, no està pressupostat a Conselleria; i per a l'altre, que té pressupost, no hi ha terrenys. I així estem." La saturació de l'ensenyament públic és important. Hi ha més alumnes en menys espai, la conflictivitat pot fer acte de presència. Anna Peris afegeix una dada que se suma als despropòsits: les escoles públiques es fan càrrec, a més dels barracons, "al voltant d'un 25% d'alumnat de compensatòria (que requereix seguiment especial), mentre que als centres concertats n'hi ha entre un 5 i un 7%". Aixa García, de la junta directiva de l'AMPA, és argentina, i adverteix: "Jo ja ho he viscut, això. És el que van fer allà: a poc a poc i sistemàticament van buidar l'educació pública. La deixen caure i preval la privada". I Anna Peris rebla el clau: "Ens preocupa molt contemplar com deixen degradar l'escola pública. Ens preocupa veure com les inversions se'n van a altres llocs -posahí Ciutat de les Ciències o el que vulgues, ací- i no a l'educació. Quin futur ens preparen?".

Núria Cadenes

La frontera

Josep Gifreu

La policia presenta

Per la força dels fets, accepto cada dia a l'hora de dinar i de sopar que el menjador de casa es reconverteixi en sala de projecció dels horrors del món. Dels horrors de la guerra, dels patiments de la gent més desamparada, dels problemes policials amb els delinqüents, etc. Estic disposat a compartir el plat a taula amb la mirada famèlica dels naufragats d'Àfrica que arriben cada dia a Canàries. Em resigno a no tancar la pantalla quan comenten les corrupcions a Marbella o quan mostren despietadament els accidents de trànsit.

Ara bé, compreneu que no pugui acceptar que tots aquests canals de TV amb llicència siguin subsidiaris d'unes productores de notícies i d'imatges que tenen per marca "Guàrdia Civil" o "Policia Nacional" o "Mossos d'Esquadra". I menys encara si es tracta de cadenes públiques, com TVE o TV3. Confesso la meua perplexitat cada cop que apareix el logo corresponent a aquestes "productores" al quadrat inferior esquerra de la pantalla. La seva assiduitat és escandalosa. Recordo el logo de la Guàrdia Civil marcant operacions de "salvament" d'africans "irregulars" a Canàries. Recordo el logo de la Policia Nacional en seqüències de persecució de presumptes delinqüents. I recordo fins i tot unes imatges recents d'un accident de trànsit a Madrid servides amb el logo de l'Ajuntament de Madrid. Suposo que aviat podrem veure les infraccions de trànsit a través de les videocàmeres instal·lades als cotxes patrulla dels Mossos d'Esquadra.

MOSSOS D'ESQUADRA

Sabem que les tecnologies de la visió han servit perfectament a la causa de la videovigilància. Però el que em resisteixo a acceptar és que les anomenades televisions generalistes, independents i professionals se sotmetin al xantatge d'aquesta mena de "productores". I el que resulta ja insostenible és que ho facin les televisions públiques. O és que pensen que les imatges de la policia són les més objectives, les menys interessades, les "autèntiques"? L'exemple suprem, el van experimentar els americans a la guerra de l'Iraq amb les unitats de periodistes i de càmeres "embedded", incrustats en els destacaments militars de cada front. És aquest el model dels ulls, orelles i nas de la informació pública contrastada? O es tracta d'una simple sinèdoque del que fan els mitjans en relació amb els governs?

Si la Guàrdia Civil i Policia volen fer aportacions iconogràfiques a la ciutadania, ho tenen fàcil: que obrin un canal temàtic i ofereixin exclusives sobre els seus serveis habituals i especials. Per exemple: podrien seguir, instal·lats en una embarcació d'africans, la vida a bord durant una setmana. Seria un èxit.